

PRODUCT RECALL

VAN
TRAA

Met veel tips & tricks!

Recalls – Voedsel & Waren

Whitepaper versie maart 2026

Silvia Gawronski

” *International trade, transport & insurance*

Disclaimer: Deze whitepaper geeft onze interpretatie weer van de op dit moment geldende regelgeving en beleid, zoals deze openbaar bekend zijn. In voorkomende gevallen raden wij partijen aan om specifiek advies in te winnen over de bijzondere omstandigheden van hun situatie, zodat zij zeker weten dat zij handelen in overeenstemming met de relevante regelgeving, beleid en stand van de rechtspraak op dat moment.

Inhoud

Inhoud.....	1
Quick scan	2
<i>De eerste 60 minuten bij een mogelijk veiligheidsincident</i>	2
Inleiding	3
Productveiligheid	4
Europese en nationale regels voor voedsel- & warenveiligheid	4
Wat is (on)veilig?	5
Reikwijdte: hoeveel product is onveilig?.....	6
Meldplicht.....	8
<i>Meldplichten: bij non-compliance en dreigend gevaar</i>	8
<i>Wie moet melden?</i>	11
<i>Bij welke toezichthouder moet je melden?</i>	11
<i>Hoe moet je melden?</i>	12
<i>Binnen welke tijdspanne moet je melden?</i>	12
Maatregelen.....	13
<i>Melden ≠ Recall !</i>	13
<i>Welke maatregelen moet je nemen?</i>	14
<i>Wanneer moet je maatregelen nemen?</i>	15
Recall	16
<i>Blijf ‘in control’!</i>	16
<i>Hoe gaat de recall in de praktijk?</i>	17
<i>Hoe ziet een recall-bericht eruit?</i>	18
Eerste hulp bij recall	19
Wat kan Van Traa voor u betekenen?.....	20
Handige informatie	21
Contactgegevens.....	22

Quick scan

De eerste 60 minuten bij een mogelijk veiligheidsincident

Op deze eerste pagina vindt een quick scan voor het in korte tijd beheersen van de risico's, doen van meldingen en nemen van maatregelen. Let op, de specifieke aanpak hangt af van het type product en de feiten van het incident.

Zie ook pagina 18: Eerste hulp bij recall!

1. **Stop & secure:** zet de partij(en) waar mogelijk inten direct even vast (quarantaine), stop uitlevering en borg traceability (1 stap terug/vooruit).
2. **Beoordeel het risico:** gaat het om mogelijk veiligheid (schadelijk/gevaarlijk) of (alleen) non-compliance/kwaliteit?
3. **Bepaal de reikwijdte:** om welke batches/lotnummers, producten en distributielanden gaat het (en welke afwijking is identiek)?
4. **Beslis: melden?**
 - *Food/feed:* meldplicht (art. 19/20 Verordening 178/2002 + 5.15 Wet Dieren) en de meldwijzer van de NVWA.
 - *Non-food:* melding via Safety Business Gateway bij redelijkerwijs vermoeden dat het product gevaarlijk is of bij kennis van een ernstig ongeval (GPSR).
5. **Beslis: maatregelen?** Denk aan terughalen/terugroepen, stopzetten verkoop, waarschuwingen, (her)labeling, herstel/omruil, vernietiging, of aanvullende instructies of opheffen interne blokkade.
6. **Informeel waar nodig gelet op het risico kernstakeholders:** leverancier/afnemers, verzekeraar, transport/fulfilment, certificeringsinstantie (bij bio ook Skal), en intern (legal/QA/PR).
7. **Leg vast & communiceer beheerst:** houd een incidentlog bij (besluiten, tijden, bewijs), bereid waar relevant Q&A voor klanten/consumenten en stem communicatie af (ook i.v.m. claims).

Informatie paraat voor melding (checklist): denk hierbij aan productnaam en foto, batch/lot, hoeveelheden, afwijking/risico, distributieketen en landen, waar ligt de voorraad nu, incidenten/klachten, genomen maatregelen, contactpersoon (24/7), en beschikbare testrapporten/COA's.

Wanneer kunt u Van Traa bellen? Altijd. Maar in elk geval bij (vermoeden van) ernstig risico, letsel/ziekte, media-aandacht, internationale distributie, discussie met toezichthouder, of als u overweegt een (stille) recall te starten.

Inleiding

Elk bedrijf in de keten van de voedsel- en warenindustrie is verantwoordelijk voor de veiligheid van het product. De precieze regels uit de Europese en nationale voedsel- en warenregelgeving zijn echter een jungle. De Voedselveiligheidsverordening en de Algemene Productveiligheidsverordening zijn vaak nog wel bekend, maar de tientallen specifieke uitvoeringsverordeningen en richtlijnen zijn ingewikkeld met elkaar verweven en bijna ondoorgrondelijk. Het niet voldoen aan de wettelijke veiligheidseisen eindigt in klachten van consumenten, meldplichten bij overheden en verzekeraars, boetes, claims of zelfs recalls - met uiteraard grote gevolgen voor de bedrijfsvoering, handelsrelaties en reputatie. Maar hoe handel je bij een incident? Snelle beslissingen zijn meestal geboden. Zeker wanneer er ook een (stille) terugroepactie of een *product recall* bij komt, kan het behoorlijk hectisch worden in het bedrijf.

In dit Whitepaper gaan wij op hoofdlijnen in op de vier belangrijkste aspecten van een recall

Compliance: welke regels gelden er voor voedsel & waren? Als je niet weet of je product wel of niet voldoet, kun je ook niet beslissen omtrent de recall.

Meldplicht: niet elk incident met een product moet worden gemeld bij de toezichthouders. Maar het niet (tijdig) melden levert een overtreding op. En bij welke toezichthouder moet je het eigenlijk melden?

Maatregelen: niet elk incident of elke meldplicht leidt tot een recall! Maar welke maatregelen moet je dan wel nemen? En wanneer moet je wél overgaan tot een recall?

Recall: als een product bij de consument dient te worden teruggeroepen moeten in korte tijd veel beslissingen worden genomen. Wij geven hier Tips & Tricks: van de vorm van het persbericht tot het aansprakelijk stellen van de leverancier.

*Een recall is een terugroepactie bij een consument.
Een withdrawal is een terughaalactie bij de handelskanalen.*

Productveiligheid

Europese en nationale regels voor voedsel- & warenveiligheid

Levensmiddelen

De belangrijkste regels voor voedselveiligheid staan in de Algemene Levensmiddelen Verordening ([Verordening 178/2002](#)). Maar daarnaast zijn er nog tientallen specifieke verordeningen en nationale warenwetbesluiten die uiteenlopende onderwerpen regelen. Van *novel foods* en MRL's voor residuen en contaminanten, van additieven en allergenen tot hygiënevoorschriften, houdbaarheidsdata en biologische claims. En niet te vergeten *feed*, want dieren komen ook in de voedselketen terecht.

De belangrijkste regel die overal in de Europese Unie (EU) geldt, is misschien wel dat bedrijven geen onveilige levensmiddelen of diervoeders in de handel mogen brengen. Daarvoor hebben zij ook een zorgplicht op basis van artikel 17 van Verordening 178/2002. Daarnaast moeten alle bedrijven die met voedsel of diervoeder omgaan, dat op een veilige en hygiënische manier doen. Daarmee voorkomen ze dat consumenten en/of dieren ziek worden. Met een zogenoemd HACCP-voedselveiligheidsplan brengt een bedrijf in kaart wat er mis kan gaan. En hoe het fouten kan voorkomen. Bijvoorbeeld door toe te zien op:

- persoonlijke hygiëne van medewerkers;
- hygiëne tijdens vervoer van grondstoffen;
- maatregelen tijdens behandeling of verwerking;
- verpakking;
- opslag in voldoende schone, donkere ruimtes.

(Non-food) producten

De regels van de Europese Unie inzake productveiligheid zijn vastgelegd in de Algemene productveiligheidsverordening (Verordening 2023/988 '[GPSR](#)'), die op sommige onderwerpen wordt aangevuld met nationale wet- en regelgeving. Ingevolge deze verordening moeten alle professionele partijen in de *supply chain* binnen het kader van hun respectievelijke activiteiten:

- alleen veilige producten op de markt brengen;
- consumenten informeren over de eventuele risico's die verbonden zijn aan de producten die zij leveren;

- ervoor zorgen dat producten op de markt getraceerd kunnen worden, zodat ze kunnen worden vernietigd.

Belangrijk is om te beseffen dat de basis in alle lidstaten van de Europese Unie gelijk is, de uitwerking van de handhaving van de verordening kan verschillen. Bijvoorbeeld omdat landen naast de Europese regels *strenger toezicht houden* of omdat er *aanvullende regels* bestaan voor onderwerpen die niet op Europees niveau zijn geregeld: zoals bijvoorbeeld voor het voedselcontactmateriaal *bamboe*.

Wat is (on)veilig?

Levensmiddelen

De regelgeving zegt niet wat 'veilig' is, maar verbiedt slechts 'onveilige' producten. Levensmiddelen worden geacht onveilig te zijn, indien zij worden beschouwd als schadelijk voor de gezondheid of ongeschikt voor menselijke consumptie. Deze norm staat in artikel 14 lid 1 van Verordening 178/2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving. Hierbij is het belangrijk dat het begrip 'veilig' breder is dan in het gewone spraakgebruik.

Bij de beoordeling of een levensmiddel [onveilig](#) is, worden de volgende punten in aanmerking genomen:

- de normale omstandigheden van het gebruik van het levensmiddel door de consument, waaronder ook in alle stadia van productie, verwerking en distributie, en
- de informatie die aan de consument wordt verstrekt, inclusief de informatie op het etiket, of andere informatie die algemeen voor consumenten beschikbaar is betreffende het vermijden van specifieke nadelige gezondheidseffecten van een bepaald levensmiddel of een categorie levensmiddelen.

Bij de beoordeling of een levensmiddel [schadelijk](#) voor de gezondheid is, worden de volgende punten in aanmerking genomen:

- niet alleen het vermoedelijke onmiddellijke en/of korte termijn- en/of langetermijneffect dat het levensmiddel heeft op de gezondheid van iemand die het consumeert, maar ook het effect op diens nakomelingen;
- de vermoedelijke cumulatieve toxische effecten;
- de bijzondere fysieke gevoeligheden van een specifieke categorie consumenten ingeval het levensmiddel voor die categorie consumenten bestemd is.

Bij de beoordeling of een levensmiddel [ongeschikt](#) is voor menselijke consumptie, wordt gezien of een levensmiddel onaanvaardbaar is voor menselijke consumptie, gelet op het gebruik waarvoor het is bestemd, als gevolg van verontreiniging door vreemd materiaal of anderszins, of door verrotting, kwaliteitsverlies of bederf.

Daarnaast wijzen wij ook naar de algemene doelstelling van voedselinformatie op verpakkingen zoals verwoord in Verordening 1169/2011. Bij de verstrekking van voedselinformatie dient namelijk te worden gestreefd naar een hoog niveau van bescherming van de gezondheid en de belangen van de consumenten door de eindverbruikers door een basis te verschaffen voor het maken van goed doordachte keuzes en een veilig gebruik van levensmiddelen.

Diervoeders

Diervoeders worden geacht [onveilig](#) te zijn voor het gebruik waarvoor zij zijn bestemd indien zij worden beschouwd als producten die nadelige effecten hebben op de dierlijke of menselijke gezondheid of het levensmiddel dat wordt geproduceerd uit voedselproducerende dieren onveilig maken voor menselijke consumptie (artikel 15 lid 2 van Verordening 178/2002).

Onveilige diervoeders mogen niet in de handel worden gebracht of aan voedselproducerende dieren worden gevoerd indien zij onveilig zijn. Omdat voedselproducerende dieren door de consument geconsumeerd kan worden, wordt dus niet enkel gekeken naar de nadelige effecten op de diergezondheid, maar ook naar de omstandigheid dat het uiteindelijk schadelijke effecten kan hebben voor de menselijke gezondheid of zelfs ongeschikt kan zijn voor menselijke consumptie.

Non-food producten

Om volledig te kunnen voldoen aan deze regels als professionele partij in de *supply chain* van non-food producten, dient men ook hier te beseffen wat in feite een non-food product veilig maakt. In het kader van de productveiligheidsverordening betekent een "veilig product" dat een product onder normale of redelijkerwijs te voorziene gebruiksomstandigheden, met inbegrip van duur en, waar toepasselijk, indienststellings-, installatie- en onderhoudseisen, geen risico oplevert of uitsluitend de minimale risico's die passen bij het gebruik van het product die geacht worden aanvaardbaar te zijn en in overeenstemming met een hoog niveau van bescherming voor de veiligheid en gezondheid van personen.

Voorts impliceert het bovenstaande dat professionele partijen ook moeten controleren of de veiligheidsinformatie is inbegrepen in of bij de producten en of die voldoet aan de taalvereisten die nationaal zijn vastgesteld. Let hierbij op dat alle noodzakelijke veiligheidsinformatie ook in de nationale talen moet zijn gesteld van de lidstaat waar het product op de markt wordt gebracht.

Reikwijdte: hoeveel product is onveilig?

Artikel 14 lid 6 van Verordening 178/2002 is duidelijk: als één product in een partij onveilig is, wordt de hele partij als onveilig gezien, tenzij onderzoek anders uitwijst. Voor diervoeder geldt een bijna gelijklopende bepaling in artikel 15 lid 3 Verordening 178/2002. In Nederland wordt dit 'tenzij' in de praktijk streng uitgelegd; aantonen dat de rest veilig is lukt alleen met zeer solide onderzoek. Bij non-food geldt: alle producten met dezelfde afwijking vallen binnen de reikwijdte van maatregelen (incl. recall).

Let op: innovatieve producten en producten die onder meerdere regimes vallen

Een product wordt geacht veilig te zijn, indien het voldoet aan alle wettelijke veiligheidseisen krachtens Europees of nationaal recht. Bij innovatieve producten ontbreken soms EUnormen; dan wordt de conformiteit van het product bepaald volgens andere referentiedocumenten zoals nationale normen, aanbevelingen van de Europese Commissie en praktijkregels. En of het onderaan de streep veilig is. Wij zien vooral bij innovatieve producten of producten die onder meerdere regels vallen problemen ontstaan. Denk aan mondkapjes: is het een medisch hulpmiddel of een textielproduct?

Meldplicht

Meldplichten: bij non-compliance en dreigend gevaar

Levensmiddelen

De NVWA heeft de meldwijzer voor onveilige levensmiddelen laatst in september 2025 vernieuwd. De NVWA geeft aan dat bedrijven (mogelijk) onveilige levensmiddelen altijd binnen vier uur moeten melden. Dit geldt voor levensmiddelen (in elke vorm) die het bedrijf ingevoerd, geproduceerd, verwerkt, vervaardigd of gedistribueerd.

Let op: De vernieuwde meldwijzer lijkt af te wijken van het eerdere beleid van de NVWA ten aanzien van de meldplicht. Daarnaast laat de wet- en regelgeving naar onze lezing een iets genuanceerder beeld van de meldplicht zien. Zie verder het blauwe kader.

Voor levensmiddelen is het allereerst belangrijk om vast te stellen of er sprake is van 'slechts' een non-compliance issue (een ongeschikt product) of van een mogelijk schadelijk product. Voor beide gevallen geldt een meldplicht op grond van artikel 19 van Verordening 178/2002, maar deze gaat op een ander moment in:

“Indien een exploitant van een levensmiddelenbedrijf van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat een levensmiddel [...] niet aan de voedselveiligheidsvoorschriften voldoet, leidt hij onmiddellijk de procedures in om het betrokken levensmiddel uit de handel te nemen wanneer dit de directe controle van de exploitant van een levensmiddelenbedrijf heeft verlaten, en de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis te stellen.[...]”

“Een exploitant van een levensmiddelenbedrijf stelt de bevoegde autoriteiten onverwijld in kennis als hij van mening is of redenen heeft om aan te nemen dat een door hem in de handel gebracht levensmiddel schadelijk voor de menselijke gezondheid kan zijn. [...]”

Onze analyse van de wet- en regelgeving is dat een ongeschikt product pas hoeft te worden gemeld indien dit product de directe controle van het bedrijf heeft verlaten (lid 1). Een (mogelijk) schadelijk product dient echter al te worden gemeld wanneer dit product 'in de handel is gebracht' (lid 3).

Op grond van artikel 3 lid 8 van Verordening 178/2002 geldt de volgende definitie: „in de handel brengen”: het voorhanden hebben van levensmiddelen of diervoeders met het oog op de verkoop, met inbegrip van het ten verkoop aanbieden, of enige andere vorm van al dan niet gratis overdracht, alsmede de eigenlijke verkoop, distributie en andere vormen van overdracht zelf;

Uit de toelichting bij de oude meldwijzer volgt dat een product nog niet in de handel is gebracht zolang een product onderdeel uitmaakt van de 'positive release' procedure. Als de partij geblokkeerd blijft en niet vrijgegeven wordt totdat de gehele *positive release* procedure afgerond is, hoeven naar onze lezing van de verordening de producten dus nog niet gemeld te worden. Pas wanneer een product als het ware klaarligt om naar de volgende partij in de keten te gaan wordt het product gezien als 'in de handel gebracht'.

Let op: vernieuwde meldwijzer NVWA

De meldplicht uit Verordening 178/2002 is door de NVWA uitgewerkt in beleid middels de NVWA 'meldwijzer'. Voorheen werd door de NVWA in haar meldwijzer onderscheid gemaakt tussen 'schadelijke' en 'ongeschikte' levensmiddelen en ook gold bijvoorbeeld het vereiste dat een onveilig product 'in de handel moest zijn gebracht'. Zo gold dat een product in de opslag als onderdeel van de *positive release* analyse nog niet in de handel is gebracht, en er dus ook nog geen melding nodig was. De nieuwe meldwijzer lijkt op verschillende punten minder onderscheid te maken.

De NVWA-inspecteurs hebben sinds het intrekken van de oude meldwijzer wel uitspraken gedaan dat *positive release* nog steeds gebruikt kan worden, maar alleen voor veiligheidsrisico's die ontstaan bij het proces binnen de onderneming. Hoewel de *positive release* methode als zodanig niet genoemd wordt in de nieuwe meldwijzer blijkt uit de nieuwe 'regel-hulp' van de NVWA dat er alleen niet gemeld hoeft te worden als: 1) het levensmiddel nog niet is uitgeleverd, 2) de oorzaak binnen het eigen bedrijf ligt, 3) het levensmiddel nog volledig onder directe controle van het bedrijf staat en 4) het bedrijf een corrigerende actie kan uitvoeren. Daaruit lijkt te volgen dat een *positive release* methode gebruikt kan worden zolang het gaat om oorzaken die zijn ontstaan binnen het bedrijf,

Ook meldt de NVWA bijvoorbeeld dat bedrijven 'in transit' levensmiddelen die 'fysiek op Nederlandse bodem' aanwezig zijn maar die niet aan de EU-regelgeving voldoen moeten melden.

De nieuwe meldwijzer van de NVWA lijkt dus verder te gaan dan de verordening voorschrijft en wijkt ook af van de eerdere meldwijzer. Wij hebben echter begrepen dat de NVWA geen ander beleid heeft beoogd ten opzichte van de voormalige meldwijzer. In de praktijk zal bovenstaande vermoedelijk tot de nodige discussies leiden tussen de NVWA en het bedrijfsleven.

Twijfelt u over het doen van een melding? Neem contact met ons op. Wij denken graag met u mee.

Diervoeder

De meldplicht voor diervoeder (*feed*) sluit grotendeels aan bij de meldplicht voor levensmiddelen. Voor de goede orde, producten kwalificeren als diervoeder wanneer deze bestemd zijn om

te worden gebruikt voor orale vervoeding aan dieren. Wanneer het product een technische bestemming heeft, is de diervoeder-/levensmiddelenwetgeving niet op dit product van toepassing. De meldplicht geldt enkel voor diervoeders die worden geproduceerd voor, of vervoerd aan, voedselproducerende dieren (diervoeders die uiteindelijk door een mens geconsumeerd kunnen worden).

In artikel 5.15 Wet dieren is de algemene meldplicht voor diervoeder uitgewerkt en deze meldplicht lijkt verder te gaan dan de meldplicht op grond van artikel 20 van Verordening 178/2002. Ook als je een product bijvoorbeeld opslaat (en dus nog niet in de handel hebt gebracht), geldt op grond van art. 5.15 Wet dieren een meldplicht op het moment dat je vermoedt dat een product niet voldoet aan de in de Wet dieren gestelde regels, of de gezondheid van mens of dier of het milieu in gevaar kan brengen. Voor sommige gevallen geldt zelfs een zeer specifieke meldplicht, bijvoorbeeld voor de maximum toegestane som van dioxinen in oliën, vetten en daarvan afgeleide producten.

Biologische producten

Naast dat een biologisch levensmiddel of diervoeder gemeld moet worden bij de NVWA als het schadelijk of ongeschikt blijkt te zijn, geldt een aanvullende meldplicht bij Stichting Skal Biocontrole indien door het geconstateerde non-compliance issue twijfel bestaat over de biologische aard van het product. Bij een vermoeden dat het product niet in overeenstemming is met Verordening (EU) 2018/848, of het vermoeden dat een verboden product of stof aanwezig is, moet het product worden geïdentificeerd en gescheiden en moet de verdenking worden gestaafd. Wanneer het vermoeden a) wordt bevestigd of b) niet kan worden weggenomen, geldt een **onmiddellijke** meldingsplicht bij de bevoegde autoriteit (voor biologische producten in Nederland is dit Stichting Skal Biocontrole). Het begrip 'vermoeden' is niet gedefinieerd in de Europese verordening. In onze ervaring hanteert Skal een zeer strikte interpretatie.

Non-Food producten

Bij non-food producten is de meldplicht naar Nederlands recht iets simpeler. Op grond van artikel 21b Warenwet moet: *“Degene die waren, niet zijnde eet- of drinkwaren, voor zover die in de particuliere sfeer kunnen worden gebruikt, handelt of heeft verhandeld waarvan hij weet, of op grond van de hem ter beschikking staande gegevens beroepshalve behoort te weten, dat die waren een gevaar opleveren voor de veiligheid of gezondheid van de mens”* de autoriteiten daarvan op de hoogte stellen.

Op grond van de GPSR moeten marktdeelnemers (fabrikanten, importeurs, distributeurs, gemachtigde vertegenwoordigers en eventueel de fulfilmentdienstverlener) onverwijld een melding doen via de Safety Business Gateway zodra zij redelijkerwijs vermoeden dat een product gevaarlijk is of niet aan de veiligheidsvereisten voldoet, dan wel wanneer zij kennis krijgen van een ongeluk dat heeft geleid tot overlijden of ernstige gezondheidsschade. Deze meldplicht kan onder omstandigheden afhankelijk zijn van welke marktdeelnemers zich in de EU bevinden en of eerdere partijen in de keten al een melding hebben gedaan.

Wie moet melden?

Het is belangrijk dat alle partijen in keten van voedsel en diervoeder – van producent tot verkoper – zich bewust zijn dat er op hen een meldplicht kan rusten als zij weten of behoren te weten dat een product onveilig is. Uiteraard kunnen daar in de keten afspraken over worden gemaakt, maar uiteindelijk is het aan elk bedrijf op zich om te bepalen of zij (moet) melden. Elk bedrijf kan ook zelfstandig een sanctie krijgen voor het niet (tijdig) melden.

Bij non-food producten is de meldplicht naar Nederlands recht eveneens van toepassing op alle partijen in de keten. Naar Europees recht lijkt deze plicht afhankelijk van de omstandigheden: is er sprake van een onveilig product of ook al een ongeval? Maar ook van de vraag waar iedere schakel in de keten zich bevindt: binnen of buiten de EU. Volgende Europese Commissie volgt het volgende uit de GPSR voor wat betreft de meldplicht.

De fabrikant draagt de primaire verantwoordelijkheid voor melden wanneer hij redelijkerwijs vermoedt dat een product gevaarlijk is of kennis krijgt van een ongeval. Is de fabrikant buiten de EU gevestigd, dan ligt uitvoering van de meldplicht bij de eerstvolgende in de EU gevestigde verantwoordelijke marktdeelnemer.

De importeur heeft een eigen meldverantwoordelijkheid zodra hij weet of vermoedt dat een door hem ingevoerd product gevaarlijk is of wanneer hij kennis krijgt van een ongeval. In dat geval moet hij de fabrikant onmiddellijk informeren en, wanneer de fabrikant niet optreedt, zelf melding doen via de Safety Business Gateway. Ook de distributeur is verplicht in een dergelijk geval de fabrikant of importeur te informeren en, indien de fabrikant dat opdraagt of indien nodig, zelf een melding te doen. Gemachtigden en fulfilmentdienstverleners hebben alleen een meldplicht wanneer zij op grond van de GPSR worden aangemerkt als fabrikant of als verantwoordelijke marktdeelnemer.

Aanbieders van online-marktplaatsen moeten onmiddellijk melding doen zodra zij daadwerkelijke kennis hebben van een gevaarlijk product of ongeval en informeren de betrokken marktdeelnemers en consumenten.

Bij welke toezichthouder moet je melden?

Over het algemeen moeten voedselveiligheids- of productveiligheidsproblemen worden gemeld bij de NVWA, die belast is met het toezicht op de naleving van de regels. Let echter op dat soms (ook) een andere toezichthouder bevoegd is. Zo dient bij biologische levensmiddelen ook Stichting Skal Biocontrole op de hoogte worden gesteld als er bijvoorbeeld toch een verboden residu is aangetroffen. Soms is niet de NVWA bevoegd, maar de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (het oude Agentschap Telecom) – als het bijvoorbeeld gaat om producten die gebruik maken van Wifi-technologie.

Hoe moet je melden?

- Het melden van levensmiddelen en diervoeder vindt plaats via een formulier op de website van de NVWA (zie Handige Informatie voor link).
- Het melden van non-foodproducten vindt plaats via de Safety Business Gateway van de Europese Commissie (zie Handige Informatie voor link).
- Het melden van (twijfel) aan de biologische status van een product vindt plaats via [Mijn Skal](#).

Binnen welke tijdsperiode moet je melden?

Voor zowel levensmiddelen als diervoeder geldt dat de NVWA het beleid heeft dat de melding van een non-compliance issue (een ongeschikt product) of van een mogelijk schadelijk product moet worden gedaan binnen vier uur na een eerste vermoeden van een voedselveiligheidsrisico, ongeacht het tijdstip of de omstandigheden.

NVWA: "Ondernemers moeten (mogelijk) onveilige levensmiddelen altijd binnen 4 uur melden bij de NVWA. Dit geldt voor levensmiddelen die u heeft ingevoerd, verwerkt, geproduceerd, geleverd, vervoerd, verkocht of heeft opgeslagen."

De NVWA heeft in een mondelinge toelichting op deze Beleidsregel (nadere invulling Verordening (EG) 178/2002) wel toegegeven dat deze 4-uurs regel niet altijd even strikt wordt geïnterpreteerd. De NVWA beoordeelt steeds per geval of aan deze regel is voldaan. De algemene regel is wel dat de NVWA levensmiddelen en diervoeder bedrijven verantwoordelijk acht om onder de omstandigheden van het geval steeds zo snel mogelijk te melden. "Als je een levensmiddel produceert waar iets qua veiligheid mee kan zijn, dan kun je niet op vrijdag de deur dicht doen", aldus de NVWA.

Overigens zijn levensmiddelenexploitanten hoe dan ook verplicht om de NVWA binnen vier (4) uur van bepaalde informatie te voorzien als daarom wordt gevraagd. Een goed werkende traceability administratie is dus van groot belang.

- Voor biologische producten geldt alleen dat er '**onmiddellijk**' moet worden gemeld. Een aanwijzing wat hieronder wordt verstaan is er niet.
- Voor non-food is er geen expliciete tijdslimiet waarbinnen de melding moet worden gedaan. Op basis van de GPSR moet de melding '**onverwijld**' worden gedaan. Op basis van de Warenwet moet dit '**onmiddellijk**' gebeuren.

Maatregelen

Melden ≠ Recall !

Veel bedrijven denken nog steeds dat het doen van een melding zoals hiervoor omschreven automatisch leidt tot een recall. Niets is minder waar. Het constateren van een afwijking zorgt er wel voor dat maatregelen dienen te worden getroffen, maar welke dat zijn hangt af van de omstandigheden van het geval.

Food en Feed

Voor levensmiddelen en diervoeder is het namelijk belangrijk om vast te stellen of er sprake is van 'slechts' een non-compliance issue of van een mogelijk schadelijk product. De Verordening 178/2002 geeft het volgende aan met betrekking tot maatregelen voor mogelijk non-compliant levensmiddelen:

"[...], leidt hij onmiddellijk de procedures in om het betrokken levensmiddel uit de handel te nemen wanneer dit de directe controle van de exploitant van een levensmiddelenbedrijf heeft verlaten, en de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis te stellen. Indien het product de consument bereikt kan hebben, stelt de exploitant de consumenten op doeltreffende en nauwkeurige wijze in kennis van de redenen voor het uit de handel nemen en roept zo nodig, wanneer andere maatregelen niet volstaan om een hoog niveau van gezondheidsbescherming te verwezenlijken, de reeds aan consumenten geleverde producten terug."

En met betrekking tot mogelijk schadelijke levensmiddelen:

"Hij stelt de bevoegde autoriteiten in kennis van de maatregelen die hij heeft genomen om risico's voor de eindgebruiker te voorkomen en verhindert of ontmoedigt niemand om overeenkomstig de nationale wetgeving en de juridische praktijk, met de bevoegde autoriteiten samen te werken, indien hierdoor een risico in verband met een levensmiddel kan worden voorkomen, beperkt of weggenomen."

Ten aanzien van mogelijk non-compliant diervoeder geldt het volgende:

"[...], leidt hij onmiddellijk de procedures in om het betrokken diervoeder uit de handel te nemen en de bevoegde autoriteiten daarvan in kennis te stellen. Onder die omstandigheden of in het geval van artikel 15, lid 3, wanneer de charge, partij of zending niet aan de veiligheidsvoorschriften voor diervoeders voldoet, wordt dit voeder vernietigd, tenzij op een andere wijze aan de eisen van de bevoegde autoriteit wordt voldaan. De exploitant stelt de gebruikers van het diervoeder op doeltreffende en nauwkeurige wijze in kennis van de redenen voor het uit de handel nemen en roept zo nodig, wanneer andere maatregelen niet volstaan om een hoog niveau van gezondheidsbescherming te verwezenlijken, de reeds aan hen geleverde producten terug."

En met betrekking tot mogelijk schadelijke diervoeder:

“Hij stelt de bevoegde autoriteiten in kennis van de maatregelen die hij heeft genomen om risico's als gevolg van het gebruik van dat diervoeder te voorkomen, en verhindert of ontmoedigt niemand om overeenkomstig de nationale wetgeving en de juridische praktijk, met de bevoegde autoriteiten samen te werken, indien hierdoor een risico in verband met een diervoeder kan worden voorkomen, beperkt of weggenomen.”

Indien dus geen sprake is van een schadelijk product, dan hoeft men alleen een recall uit te voeren als andere maatregelen niet volstaan. Als het product ook de directe controle nog niet heeft verlaten, dan hoeft de levensmiddelenexploitant het natuurlijk ook niet uit de verkoopkanalen terug te halen.

Non-food

Bij non-food producten dient er een zogenaamde risicoanalyse te worden uitgevoerd om te bepalen welke maatregelen genomen moeten worden. De onderstaande categorieën worden gebruikt:

- Ernstig risico – vereist onmiddellijke actie.
- Gematigd risico – vereist enige actie.
- Laag risico – vereist gewoonlijk geen actie voor producten op de markt.

Welke maatregelen moet je nemen?

Als het aankomt op de maatregelen zelf moet je bij zowel (biologische) food & feed als non-food denken aan:

- Terughalen bij de consument*
- Terugroepen bij verkoopkanalen en stopzetten verkoop
- Een publiekswaarschuwing aan de consument in landelijke media*
- Een publiekswaarschuwing bij de specifieke verkoopkanalen*
- Aanpassing productontwerp
- Aanpassing verpakking
- Verder onderzoek naar productportfolio

* De maatregelen met een sterretje worden niet genoemd in artikel 29 van de nieuwe Bio-verordening 2018/848 als te nemen maatregelen in geval van aanwezigheid van niet-toegelaten producten of stoffen.

Daarbij moet niet worden vergeten dat het opsporen van de producten in de keten een belangrijk onderdeel is van de te nemen maatregelen.

In Nederland vereist de Nationale Voedsel- en Warenautoriteit dat een professionele partij in staat is binnen vier uur deze informatie "één stap vooruit en één stap achteruit" in de keten te verschaffen.

Wanneer moet je maatregelen nemen?

Een veelvoorkomende vraag is op welk moment een maatregel genomen dient te worden. Op het moment dat een consument of afnemer een klacht indient of pas op het moment dat een onafhankelijke deskundige de precieze oorzaak van het voedselveiligheidsprobleem heeft vastgesteld? Het antwoord is niet eenduidig te geven. Wel is duidelijk dat naarmate de verdenking van een veiligheidsissue concreter is, en het risico ernstiger (kans en aard) je sneller maatregelen zal moeten nemen. Daarbij dient een bedrijf niet alleen de louter juridische omstandigheden in de gaten te houden, maar ook de commerciële.

Let op: fulfilmentdienstverleners en e-commerce

De regelgeving focust inmiddels niet meer alleen op de spelers 'producent', 'importeur' en 'distributeur'. Dat wil zeggen dat exploitanten van meer innovatieve distributiekanaal, zoals webshops en fulfilmentdienstverleners zelfstandig plichten kunnen hebben in het kader van recalls. Vooralnog moet per specifieke regelgeving gekeken worden welke precieze verplichtingen een webshop, platform, fulfilmentdienstverlener of bijvoorbeeld maaltijdbezorger heeft.

Recall

Blijf 'in control'!

Natuurlijk hoop je dat het jouw bedrijf nooit overkomt, maar de realiteit is dat het steeds vaker voorkomt. Daarom is ons advies dat elk bedrijf dat te maken heeft met voedsel en waren beter voorbereid kan zijn door middel van draai- en handboeken, instructies voor de business en duidelijke afspraken met afnemers en leveranciers.

Op het moment dat duidelijk wordt dat een product mogelijk onveilig is, dienen er in korte tijd veel beslissingen te worden genomen. Onze belangrijkste tip voor bedrijven is om 'in control' te blijven en verantwoordelijkheid te nemen.

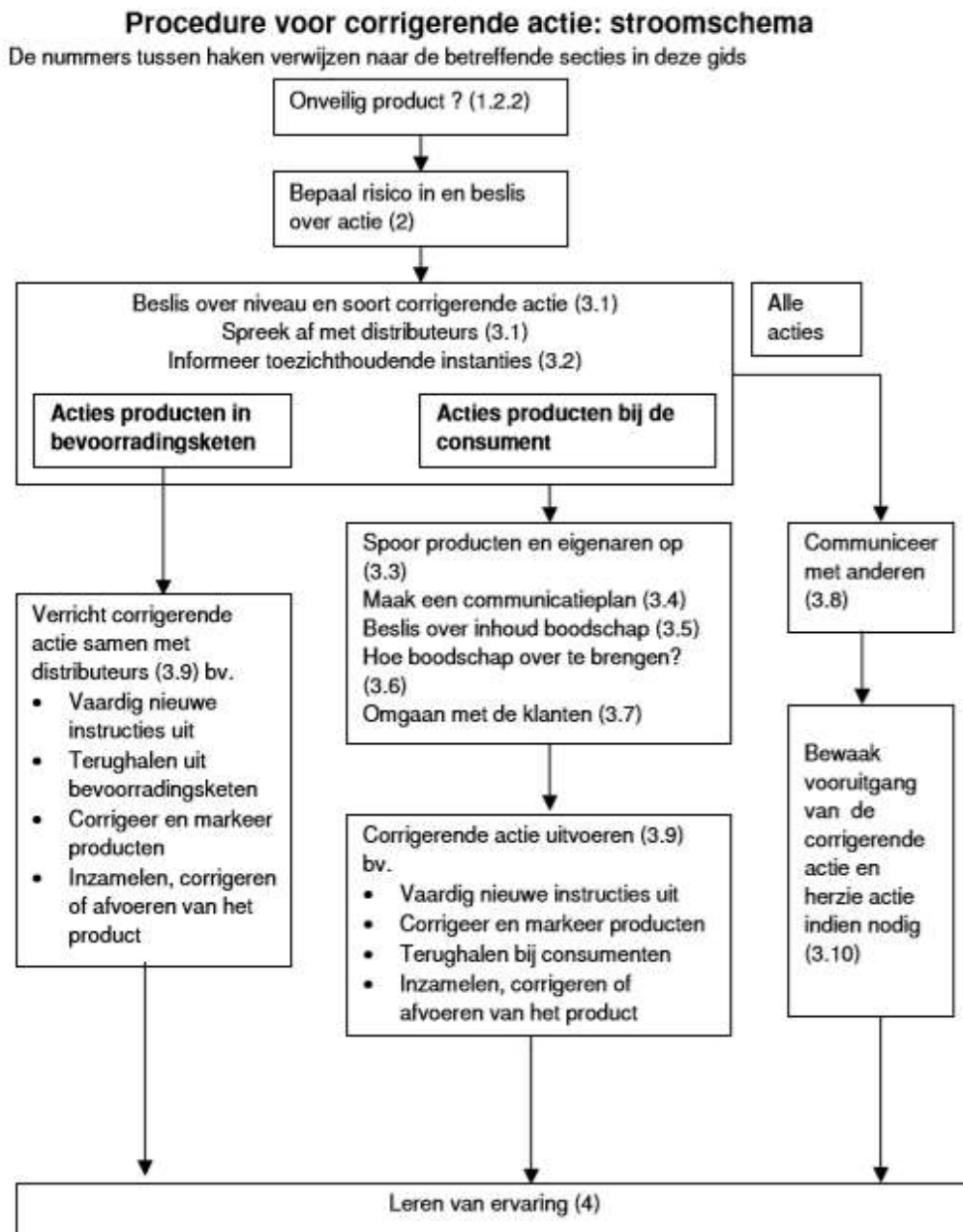
Dat houdt in dat je niet te makkelijk naar een andere partij in de keten moet wijzen en/of ervan moet uitgaan dat 'een ander wel alle maatregelen neemt en meldingen doet'. Tegelijkertijd houdt het ook in dat het belangrijk is volledige medewerking te bieden aan een recall.

Een exploitant van een levensmiddelenbedrijf verhindert of ontmoedigt niemand om overeenkomstig de nationale wetgeving en de juridische praktijk, met de bevoegde autoriteiten samen te werken, indien hierdoor een risico in verband met een levensmiddel kan worden voorkomen, beperkt of weggenomen

Hoe gaat de recall in de praktijk?

Een goed overzicht voor corrigerende acties, inclusief terughalen van producten was voorheen beschikbaar op de website van de EU. Daar was het onderstaande schema opgenomen:

Hoe ziet een recall-bericht eruit?

De NVWA heeft op haar website een goed overzicht van de informatie die een veiligheidswaarschuwing dient te omvatten:

- Zet bovenaan de tekst: **BELANGRIJKE VEILIGHEIDSWAARSCHUWING**.
- Het product waar het om gaat met een duidelijke foto (jpg of png, minimale resolutie 500x500).
- Wat er mis is met het product en de mogelijke gevolgen.
- De naam van de producent en waar het product verkocht is.
- Wanneer het product verkocht is (of houdbaarheidsdatum).
- De productcode en het logo van de producent.
- Uw contactgegevens (voor meer informatie).
- Retourinformatie. Zoals hoe de koper het product terug kan brengen of sturen. En op welke wijze de koper zijn geld terug kan krijgen.

Let op, omdat de nieuwe Algemene Productveiligheidsverordening 2023/889 in werking is getreden op 13 december 2024 wordt sterk aangeraden voor **recalls van non-food producten** gebruik te maken van het model van de Europese Commissie.

Let op: verhouding met afnemers en leveranciers en verzekeraars

Een recall heeft vaak vergaande gevolgen voor partijen die in de betreffende keten betrokken zijn. Partijen zullen elkaar veelal aansprakelijk willen stellen voor de schade die zij hebben geleden of hun schade willen verhalen op hun recall-verzekeraar. Wij zien hier echter veel praktische problemen ontstaan:

- Solvabiliteit wederpartij.
- (Dure) buitenlandse arbitrageclausules in contracten tussen (internationale) partijen.
- Twijfel over noodzaak maatregelen achteraf.
- Problemen met het wederinvoeren in de EU van teruggeroepen producten.

Eerste hulp bij recall

Als er mogelijk sprake zal zijn van een recall is het goed om de volgende vragen te stellen:

Scope/omvang incident:

1. Is er wel een afwijking?
2. Is er sprake van een veiligheids- of kwaliteitsissue?
3. Is er sprake van een mogelijk schadelijk product?
4. Om hoeveel product gaat het?
5. Waar is het product nu?

Eventuele meldingen:

6. Moet of wil ik de afwijking melden aan de toezichthouder?
7. Moet of wil ik de afwijking melden aan de leverancier of afnemer?
8. Moet of wil ik de afwijking melden aan de verzekeraar?

Eventuele maatregelen:

9. Moet of wil ik bepaalde maatregelen nemen?
10. Bij recall: Hoe ga ik het product terughalen? En;
11. Wat ga ik met het teruggehaalde product daarna doen?

Na afloop incident:

12. Wat ga ik doen om risico's in de toekomst te voorkomen?
13. Kan ik iemand aansprakelijk stellen voor mijn schade?
14. Kan ik een boete verwachten voor de overtreding?
15. Kan ik de toezichthouder op de stoep verwachten voor een inspectie?

Onze belangrijkste tips voor elke recall

1. Voorkomen is beter dan genezen!
2. Ken je rechten én plichten.
3. Weet wie moet melden, bij welke toezichthouder en wanneer.
4. Zorg voor een draaiboek.
5. Zorg voor een goed dekkende verzekering.

Wat kan Van Traa voor u betekenen?

1. Advisering over product-compliance met Europese en nationale voedsel- en product-regelgeving, in het bijzonder over innovatieve technologie en novel foods, maar ook op het gebied van MRL's, contaminanten en residuen, etikettering, additieven en (gezondheids-)claims.

2. Informatie over registraties, erkenningen, certificaten en CE-markeringen. In het bijzonder kan Van Traa een bijzondere expertise als het aankomt op biologische levensmiddelen en procedures bij Skal.
3. Voorbereiding op, en assistentie bij, inspecties en invallen.
4. Rechtsbijstand bij juridische procedures tegen opgelegde maatregelen van de NVWA, St. Skal en andere toezichthouders, zoals waarschuwingen, sancties en claims.
5. Assistentie bij claims van / op leveranciers, afnemers, (recall)verzekeraars, vervoerders, en consumenten.
6. Review van algemene (transport- en leverings-)voorwaarden en contracten.
7. Hulp bij het opzetten en inregelen van 'authorised representatives'.
8. Multidisciplinaire recall-desk. 24/7 bereikbaar op 06 – 20 21 05 66.

Wij kunnen uiteraard ook cursussen op maat, webinars, draai- en handboeken en instructiebladen verzorgen.

Handige informatie

Food

- https://ec.europa.eu/food/safety/general_food_law_en
<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/themas/eten-drinken-roken>
- https://formulieren.nvwa.nl/formulier/nl-NL/Extern/sc1102_GFL.aspx/CB_Authenticatie/CB_Inleiding
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen>
- [wetten.nl](#) - Regeling - Beleidsregel nadere invulling Verordening (EG) 178/2002 - BWBR0046824
- https://food.ec.europa.eu/document/download/4cea21a6-ec96-49a7-a3a0-e1747c2c595d_en?filename=gfl_req_implementation-guidance_en.pdf
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen>
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen/documenten/consument/eten-drinken-roken/bestrijdingsmiddelen/publicaties/beslisboom-mrl-overschrijding-levensmiddelen>
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-levensmiddelen/documenten/consument/eten-drinken-roken/diergeneesmiddelen/publicaties/beslisboom-mrl-overschrijding-residuen-van-toegestane-diergeneesmiddelen>

Feed

- https://formulieren.nvwa.nl/formulier/nl-NL/Extern/sc1102_GFL.aspx/CB_Authenticatie/CB_Inleiding
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/diervoeder/melden-onveilige-diervoerders>
- [wetten.nl](#) - Regeling - Beleidsregel nadere invulling Verordening (EG) 178/2002 - BWBR0046824
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/diervoeder/melden-onveilige-diervoerders>
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/diervoeder/melden-onveilige-diervoerders/meldplicht-mrl-overschrijdingen-in-diervoeder>
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/diervoeder/documenten/consument/eten-drinken-roken/diergeneesmiddelen/publicaties/beslisboom-mrl-overschrijding-residuen-van-toegestane-diergeneesmiddelen>

Non-Food

- https://commission.europa.eu/business-economy-euro/product-safety-and-requirements_en
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/themas/consumentenartikelen-non-food>
- https://ec.europa.eu/consumers/consumers_safety/safety_products/rapid/alerts/?event=main.listNotifications&lng=en
- <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/melden-onveilige-producten-non-food>

Contactgegevens

Silvia Gawronski
Advocaat, Associate partner

Gawronski@vantraa.nl

Tel. +31 10 2245 506

Mob. +31 6 2021 0566

Van Traa Advocaten N.V.

Minervahuis II
Meent 94
3011 JP Rotterdam

Tel. +31 10 413 7000
www.vantraa.nl